

Datum
2020-01-29
Vår referens
Kristina Olsson
Utvecklingssekreterare
kristina.ohlsson@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Remiss från Region Skåne - Regional utvecklingsstrategi – Det öppna Skåne 2030 **STK-2019-1580**

Sammanfattning

Malmö stad har beretts tillfälle att yttra sig över förslag till revidering av den regionala utvecklingsstrategin. Region Skåne har inom regeringsuppdraget för regionalt utvecklingsansvar i Skåne reviderat den regionala utvecklingsstrategin som beslutades av regionfullmäktige i juni 2014. I det reviderade förslaget presenteras en vision om ”Det öppna Skåne 2030” med sex underliggande målsättningar. Syftet är att skapa en gemensam strategi om hur Skåne ska utvecklas. Ambitionen är att utvecklingsstrategin ska bli gemensam och användbar genom att alla utvecklingsaktörer i Skåne har den som utgångspunkt när styrdokument beslutas och samarbetsprojekt inleds.

På grund av kort svarstid har förslaget inte kunnat sändas på remiss till berörda nämnder.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och översänder yttrandet till Region Skåne.

Beslutsunderlag

- Läsanvisningar - Revideringar som genomförts i Det öppna
- Skåne 2030
- Remissbrev
- Det öppna Skåne 2030 - Skånes regionala utvecklingsstrategi
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 200203 Remiss från Region Skåne - Regional utvecklingsstrategi - Det öppna Skåne 2030
- Förslag till yttrande

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2020-02-03
Kommunstyrelsen 2020-02-12

Beslutet skickas till

Region Skåne

Ärendet

Region Skåne har berett Malmö kommun tillfälle att yttra sig över förslag till revidering av *Det öppna Skåne 2030 – Skånes regionala utvecklingsstrategi*.

Bakgrund

Region Skåne har inom regeringsuppdraget för regionalt utvecklingsansvar i Skåne reviderat den regionala utvecklingsstrategin som beslutades av regionfullmäktige i juni 2014. Enligt förordningen om regionalt tillväxtarbete ska den regionala utvecklingsstrategin ses över åtminstone en gång mellan varje val. Arbetet inleddes under 2018 genom en utvärdering och olika analyser med syfte att undersöka dess aktualitet och genomförande. I mars 2019 beslutade regionstyrelsen att den regionala utvecklingsstrategin ska revideras utifrån de rekommendationer som samlats in från utvärdering, analyser och samtal. Reviderad regional utvecklingsstrategi planeras för beslut av regionfullmäktige hösten 2020. Vid remissförfarandet år 2014 lämnade Malmö kommunstyrelse yttrande över Region Skånes regionala utvecklingsstrategi (STK-2014-98).

Förslag till reviderad regional utvecklingsstrategi

Förslag till reviderad utvecklingsstrategi presenterar en vision *Det öppna Skåne 2030 – vår gemensamma vision!* med underliggande sex målsättningar:

- Skåne ska erbjuda framtidstro och livskvalitet
- Skåne ska vara en stark hållbar tillväxtmotor
- Skåne ska stärka mångfalden av goda livsmiljöer
- Skåne ska ha en frisk miljö och en hållbar resursanvändning
- Skåne ska ställa om för att klara välfärden
- Skåne ska vara globalt attraktivt

De huvudsakliga justeringarna som gjorts i utvecklingsstrategin är följande:

- Målbilden har bytt namn till vision och ställningstaganden har bytt namn till målsättningar. Den regionala utvecklingsstrategin struktureras i tre nivåer:
Vision och målsättningar – syftar till att beskriva hur man vill att Skåne ska vara år 2030
Områdesstrategier på regional nivå – identifierar vad som ska göras inom ett område, vad som prioriteras samt sätter effektmål
Handlingsplaner och program på regional nivå – ska konkretisera områdesstrategierna och berätta vad som ska göras, hur det ska göras och vem som ska göra det.
- Rubriken *Skåne ska dra nytta av sin flerkärniga ortstruktur* har ändrats till *Stärka mångfalden av goda livsmiljöer* för att bredda målsättningen och skapa en plattform för arbetet med regionplanen.
- En ny målsättning har tillkommit avseende miljö, *Skåne ska ha en frisk miljö och en hållbar resursanvändning*, för att balansera upp det ekologiska perspektivet som tidigare varit bristfälligt.

- Avsnittet *Skåne ska utveckla morgondagens välfärdstjänster* har omarbetats och ändrats till *Skåne ska ställa om för att klara välfärden*.
- Målrutorna har tagits bort i texten. I strategin finns visionsmål och i områdesstrategierna kommer det att finnas effektmål. Relationen till Agenda 2030 har tillkommit. Uppföljning kommer att ske på tre nivåer. Regionala indikatorer som tagits fram och Agenda 2030 ska integreras i uppföljningen.
- Nulägesanalysen *Skåne här och nu* har uppdaterats och finns med som bilaga.

I remissen finns ett medskick om att Region Skåne önskar särskilt få synpunkter på följande områden:

- ”Vilka är era reflektioner kring gjorda revideringar? Lyfts rätt saker fram? Är det något som saknas?
- Hur ser ni att den regionala utvecklingsstrategin kan utgöra ett stöd i ert eget eller gemensamt utvecklingsarbete i Skåne?
- Vad ser ni är viktigt att lyfta och utveckla för att gå från strategi till genomförande och handling kring det som lyfts?”

Stadskontorets bedömning

Övergripande synpunkter

Region Skånes ambition att genom en regional utvecklingsstrategi skapa en plattform för samverkan mellan olika aktörer i Skåne är god. För att kunna utveckla regionen är det avgörande att ett gott samarbete mellan olika regionala aktörer främjas, och att arenor för regional samverkan utvecklas och underhålls.

Det är positivt att det görs en översyn av målstyrningen och strategin som helhet. Stadskontoret anser dock att de föreslagna målsättningarna fortfarande är för oprecisa och allmänt hållna för att på allvar utgöra en planeringsgrund. Målen behöver vässas ytterligare och verktyg och handlingsvägar behöver tillkomma. Själva strategidokumentet handlar i princip endast om visionen. Det beskrivs bara kortfattat vad områdesstrategier samt handlingsplaner och program är och hur de ska användas. Utvecklingsstrategin bör på ett utförligare sätt behandla och beskriva helheten och kopplingarna mellan de olika nivåerna.

Stadskontoret ser positivt på att hållbarhetsperspektiven nu nämns i strategin, men det framgår inte på vilket sätt mål, prioriteringar och insatser i det regionala utvecklingsarbetet ska bidra till uppfyllandet av Agenda 2030. Relationen till Agenda 2030 behöver tydliggöras och strategin utformas så att måluppföljningen kan bidra till den nationella och internationella uppföljningen av Agenda 2030:s genomförande. Om ambitionen är att hållbarhetsperspektiven i strategin ska balanseras bättre, bör mer utrymme ges åt den sociala dimensionen av hållbar utveckling.

Stadskontoret kan i strategiförslaget inte identifiera Malmös roll tillsammans med Köpenhamn som storstäder i Greater Copenhagen geografien. Den regionala utvecklingsstrategin bör tydligt syfta till att stärka de gränsöverskridande storstadsregionernas utvecklingskraft och de samarbeten som pågår. En funktionell Öresundsregion är viktig för Skånes utveckling och för den nationella tillväxten, vilket på ett tydligare sätt bör framgå i utvecklingsstrategin.

Stadskontoret saknar det delregionala perspektivet i utvecklingsstrategin. Den långsiktiga trenden i Skåne är att utvecklingen koncentreras till kommunerna i sydvästra Skåne där Malmö utmärker sig som motorn för tillväxt av arbetstillfällen och befolkning. Det är angeläget att fortsatt tillvarata den starka utvecklingskraft som finns i Malmö och sydvästra Skåne. Det är även väsentligt att Region Skåne fångar upp betydelsefulla lokala och mellankommunala framtidsfrågor i utvecklingsstrategin. Sedan flera år samverkar kommunerna i MalmöLundregionen i strategiska och praktiska utvecklingsfrågor inom bland annat infrastruktur och näringsliv.

Region Skåne bör inte bortse ifrån det faktum att förutsättningarna för regionens olika delar varierar stort. De framtagna målsättningarna kan inte hanteras likartat för alla kommuner i Skåne. Samtidigt som strategins målsättningar behöver tydliggöras, behöver en prioritering av målen ske för att bättre anpassas till de skilda förutsättningarna i Skånes olika delar. Storstadens förutsättningar och särskilda utmaningar behöver beaktas i strategin.

Målsättningarna

Stadskontoret noterar att det finns en otydlighet kring vad som är en målsättning i strategin. Dels finns sex målsättningar som namnger kapitel, dels innehåller varje kapitel numrerade målsättningar. Därtill framstår kapitlen som separata avsnitt som inte relaterar till varandra tillräckligt bra. Skrivningarna om Agenda 2030 borde integreras med och synliggöras i utvecklingsstrategins olika delar, istället för i en samlad beskrivning. Likaså borde de områdesstrategier, handlingsplaner och program, som redan finns framtagna, anges vid respektive målsättning. Det skulle underlätta för att förstå struktur och innehåll samt tydliggöra kopplingen mellan mål och genomförande.

Detaljerade synpunkter på respektive målsättningsavsnitt:

Skåne ska erbjuda framtidstro och livskvalitet

Det är positivt att målområdet har en koppling till den nationella folkhälsopolitikens mål om en god och jämlik hälsa för hela befolkningen samt arbetet med mänskliga rättigheter. Stadskontoret saknar dock målskrivningar som handlar om att stärka den sociala sammanhållningen i regionen och för att skapa förutsättningar för ökad sysselsättning och inkludering i samhället.

Skåne ska vara en stark hållbar tillväxtmotor

Ambitionen som uttrycks i förordet till strategin, om att möta utmaningarna ”hög arbetslöshet, låg produktivitet och en tillväxt som kunde vara högre” behöver avspeglas mer och bättre i målsättningen om att Skåne ska vara en stark hållbar tillväxtmotor.

Storstadsperspektivet behöver lyftas fram väsentligt mer. Storstadens särskilda förutsättningar och utmaningar behöver synliggöras. Malmö har en dominerande roll i framväxten av nya företag, arbetstillfällen samt befolkningstillväxt i Skåne. Tillsammans med Köpenhamn utgör vi motorerna i Greater Copenhagen geografiskt. För att Malmö ytterligare ska kunna stärka sin roll som regional tillväxt- och näringslivsmotor krävs ett tydligt fokus på sysselsättningens centrala roll för att säkerställa skattekraft, välfärd och en hållbar utveckling. Besöksnäringen betydelse för tillväxten och en starkt regional samverkan kring Skåne som destination bör synliggöras i avsnittet.

Stadskontoret vill också särskilt framhålla vikten av en välfungerande regional samverkan och utveckling inom strategisk kompetensförsörjning. En fungerande kompetensförsörjning är en långsiktig grund för att säkra välfärden och för att utveckla en bättre social sammanhållning. Tillgång till arbetskraft med relevant kompetens och/eller yrkeserfarenhet är också en förutsättning för att näringslivet ska fortsätta att utvecklas. Förutsättningar för en fungerande kompetensförsörjning skapas om utbildnings- och arbetsmarknadssystemets olika delar samverkar med varandra och med det omgivande samhället, utifrån de behov som finns i näringslivet i termer av arbetskraft.

Det är positivt att ESS och MAX IV lyfts fram. En kraftsamling kring anläggningarna stärker Skåne. Samtidigt behöver de omges av en forskningsmiljö i världsklass för att kunna nå sin fulla potential. I avsnittet om att bygga en stark kunskapsregion bör även betydelsen av en förstärkt samverkan med universiteten i Greater Copenhagen geografin.

Skåne ska stärka mångfalden av goda livsmiljöer

En rådande utvecklingstrend som saknas i avsnittet är urbaniseringen. Såväl globalt som nationellt drivs befolkningsutvecklingen av urbaniseringen. Stockholm, Göteborg och Malmö drar ifrån övriga kommuner/regioner när det gäller befolkningstillväxt. Storstadsregionernas starka utveckling kopplat till regionernas utvecklingspotential visar på den stora betydelsen som en stark centralort och en stark funktionell arbetsmarknadsregion har för en regions långsiktiga utveckling. Samtidigt för urbaniseringen med sig särskilda utmaningar. Ett växande Malmö kommer att påverka hela regionen på olika plan, inte minst när det gäller infrastruktur, sysselsättning, bostadsmarknad, utbildning, hälso- och sjukvård etc. Detta bör avspeglas i strategin.

Skåne ska ha en frisk miljö och en hållbar resursanvändning

Stadskontoret ser positivt på att det tillkommit ett målsättningsavsnitt om miljö och hållbar resursanvändning. Dock behöver Skånes olika perspektiv och utmaningar lyftas fram bättre. Urbaniseringen gör att en allt större andel av befolkningen bosätter sig i tätorter. Det gör att stadens och tätortens infrastruktur behöver stödja utvecklingen av ren luft, minimerade utsläpp samt säkra och effektiva transporter. Innovationer, digitalisering, miljö- och klimatteknik kan skapa möjligheter att möta samhällets utmaningar på ett effektivt och hållbart sätt. Region Skåne har stora möjligheter att främja ett arbete där åtgärder för minskade utsläpp och klimatanpassning genomförs parallellt för att skapa förutsättningar för en hållbar stadsplanering, regional utveckling och folkhälsa.” Detta borde framgå tydligare i avsnittet.

Skåne ska ställa om för att klara välfärden

Avsnittets inriktning behöver tydliggöras, bland annat avseende vilken välfärd som åsyftas. Stadskontoret vill i sammanhanget betona Region Skånes särskilda ansvar inom hälso- och sjukvårdsområdet och vikten av att tydliggöra utvecklingsambitionerna inom detta ansvarsområde i den regionala utvecklingsstrategin.

Skåne ska vara globalt attraktivt

Stadskontoret anser att målsättningen om internationell tillgänglighet behöver uttryckas tydligare. Det bör anges att nya Öresundsförbindelser (Öresundsmetron och HH-förbindelsen) ska vara beslutade eller påbörjade innan 2030. Det bör även framgå att en viktig faktor för att öka den

internationella tillgängligheten är att stärka kollektivtrafiktillgången till flygplatser och kommande stationer för höghastighetsjärnväg.

Genomförande och uppföljning

Stadskontoret saknar en utförlig beskrivning av själva genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin. Det är svårt att ge synpunkter på den föreslagna strukturen med områdesstrategier, handlingsplaner och program då dessa inte ingår i strategin. Redan framtagna strategier med bred förankring borde inkluderas som områdesstrategier. En tidplan för när målsättningarna och dess underliggande områdesstrategier ska nås borde framgå.

Stadskontoret ser ett behov av att i dokumentet tydliggöra, konkretisera och komplettera aktörerna och deras olika roller, ansvarsfördelning och de fortsatta processerna i arbetet med den regionala utvecklingsstrategin. Region Skånes ansvar för att leda och hålla samman arbetet med strategins genomförande behöver tydliggöras. En stark regional samverkan och en gemensam röst nationellt och gränsregionalt är ofta en förutsättning för att kunna påverka och driva frågor som främjar en god regional utveckling.

Det är oklart i dokumentet om vad som avses med uppföljning respektive utvärdering av strategin. Stadskontoret ser gärna en tydligare redovisning av detta i strategin. Fokus verkar ligga på den kvantitativa uppföljningen då de sex övergripande målsättningarna ska följas upp med hjälp av effektmål, som i sin tur ska följas upp med hjälp av indikatorer som tas fram för att mäta utvecklingen. Stadskontoret noterar den höga ambitionen med att den regionala utvecklingsstrategin, och då även alla underliggande dokument med effektmål, löpande ska följas upp och utvärderas. Att genomföra en löpande uppföljning och utvärdering av insatserna med fokus på effektmålen är oerhört ambitiöst. Stadskontoret menar att avsnittet kring uppföljning och utvärdering behöver förtydligas.

Nulägesbild: Skåne här och nu

Bilden som ges av Skåne och av Malmö i synnerhet behöver nyanseras. Beskrivningen av att Skåne har 8 större städer som betecknas som regionala kärnor är onyanserad avseende städernas betydelse för Skånes utveckling och tillväxt. Skillnaderna måste beskrivas och betraktas för att bilden ska kännas igen. Nulägesbilden visar inte de stora befintliga inom-regionala skillnaderna som finns i Skåne. Olika delar i Skåne har olika behov och utmaningar. Dessa behöver belysas och tydliggöras i nulägesbilden.

Malmö är med sina 344 000 invånare Sveriges tredje största stad och har en särställning i ett nationellt storstadsperspektiv. Malmö är motorn för tillväxt av arbetstillfällen och befolkning i Skåne, och tillsammans med Köpenhamn utgör vi motorn i Greater Copenhagen geografiskt. Detta måste hanteras i beskrivningen av Skåne och i den regionala utvecklingsstrategin. Malmö delar många storstadsutmaningar tillsammans med Göteborg och Stockholm, som inte kan likställas med andra orter. Låg sysselsättning och hög arbetslöshet i delar av befolkningen, svag skattekraft och stora skillnader i hälsa kopplat till utbildningsnivå är några av dessa utmaningar.

Öresundsperspektivet behöver tydliggöras i nulägesbeskrivningen, såväl när det gäller arbets- respektive bostadsmarknaden, i utbildningshänseende samt vad gäller infrastrukturfrågor. Pågående och planerade satsningar ska hanteras. Öresundsförbindelsens betydelse behöver nämnas liksom Fehmarn Bältförbindelsen och Öresundsmetron mellan Malmö och Köpenhamn. Hänsyn behöver tas till nationella processer och styrdokument.

Stadskontoret förordar att kommunstyrelsen avger yttrande i enlighet med i ärendet upprättat förslag.

Ansvariga

Micael Nord Näringslivsdirektör

Eva Marie Tancred Ärendekoordinator

Andreas Norbrant Stadsdirektör